

# SVOBODNA SLOVENIJA

XXV. (19)

No. (Štev.) 17

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

28. aprila 1966

## Sejanci

Če primerjamo zgodovino evropskih narodov, pridemo do sklepa, da je zgodovina slovenskega naroda edinstvena. Noben drug narod ni bil prisiljen v takih okoliščinah biti tako trd boj za svoj obstanek, kakor slovenski. Za obstanek — za golo življenje! Silam, ki so mu nasprotovale, kljub premoči in vztrajnosti ni uspelo, da bi izločile slovenski narod kot živo narodno skupnost iz družine evropskih narodov.

Upravičeno je vprašanje kako je mogoče, da se je slovenski narod ohranil pri življenju. Odgovor je preprost: slovenski vodniki so kot sejavci vrgli seme ljubezni do materinega jezika, ki je vzklilo in rastlo in dalo obilen sad. Eden prvih in najplodnejših sejavcev v ljubezni do materinega jezika je bil Slomšek, ki je tudi že leta 1861 vzkliknil v avstrijskem državnem zboru „Pustimo vsakemu narodu in jeziku enake pravice... Vsakemu svoji! Z združenimi močmi in krščanski ljubezni!“

Vzgoja in borba sta vztrajno vodila Slovence do spoznanja, da je narodnost dobrina, za katero je vredno doprinesati žrtve. Narodna zavednost in zavest sta se po smernicah krščanskega nauka globoko zakoreninili pri njih. Lepo je povzel in prikazal odnos teh Slovencev do naroda in jezika dr. Mirko Gogala, ko je pred leti na socialnem dnevu v Buenos Airesu ugotovil: „Jezik je čudovita posoda, ki narod vanjo zajema in v njej ohranja izvorno in prirojeno bogastvo svojega duha. Jezik je do neke mere izraz naše duševnosti in hkrati tudi nosilec in posredovalec velike večine narodnih kulturnih dobrin. Zato je boj za narodni jezik vedno bil boj za ohranitev narodnih kulturnih dobrin in narodnosti sploh. Narod se najhitreje raznarodi, če izgubi svoj jezik. Narodnost torej ni nekaj akcidentalnega, kar bi človek mogel brez škode zavreči. Pripadnost nekemu narodu ni odvisna od svobodne volje posameznika, ampak nam je dana, naložena... Narodnost je velika naravna, osebna in obče človeška dobrina. Zato je narodnost tudi etična dobrina.“

Za slovenskega človeka, žigar vzgoja je temeljila na krščanskih idejah, so bile besede papeža Pija XII. potrdilo in zadoščenje, ko je leta 1943 poudaril: „Ne zahtevajte od nobenega člana družine narodov, čeprav je majhen in šibak, da se odpravi osnovnim pravicam in življenjskim potrebam, katerim bi se vam zdelo nemogoče odpovedati, ako bi zahtevali to odpoved od vašega naroda.“

Pravice malih narodov je odločno branil tudi Janez XXIII. in sedanja papež je pred dobrim letom dni zapisal: „Božja previdnost nas ni ustvarila različne zato, da bi si nasprotovale oziroma bi gospodovali nad drugimi, ampak, da sodelujemo in da se dopolnjujemo.“

V zadnjem času beremo in slišimo, da sta obstoj slovenskega naroda in slovenskega jezika zopet v življenjski nevarnosti. O tem problemu se razpravlja v izseljenstvu in v domovini. Odmev teh razpravljanj je bilo slišati v domovini na najrazličnejših forumih: na zborovanjih književnikov in na zborovanju komunistične partije same. O slovenskem narodnem problemu začnjenjajo govoriti celo zgrajeni komunisti kot n. pr. Vida Tomšičeva. Toda z materialistično miselnostjo in komunistično terminologijo se ne morejo približati jedru vprašanja. Vse te debate in razgovori pa so marsikoga tudi v izseljenstvu zavedli tako, da zaradi številnih dreves ne vidi več gozda.

Kako je mogoče, da je po tako južnaški zgodovini, trdih bojih, velikih zmagah in močni narodni zavesti slovenski narod zopet v nevarnosti? Zakaj vstaja zopet strah za slovenski jezik?

Odgovor je zopet enostaven in preprost. Prišli so novi sejavci, ki so zasejali seme materializma v naši domovini. Vrednotenje dobrin so sprevedli tako, da sta narodnost in jezik izpadla iz vrste tistih dobrin, za katere je vredno doprinesati žrtve. Komunistični ideologi so sejali nauk, ki jemlje vsako

## VIETNAMSKA ŽALOIGRA

Notranji mir v Južnem Vietnamu, ki je nastal po zagotovitvi Kyjeve vojaške vlade, da bo najkasneje v petih mesecih razpisal svobodne volitve, je samo navidezen. Budisti v Saigonu so namreč začeli znova rovariti in groziti z nemiri, češ, da jih bo Ky prevaril ter ne bo izpolnil svoje obljube. Med ljudi so širili tudi govorce, da bo general Ky sam organiziral navidezni državni udar, da bi se bolj utrdil na oblasti. Budisti so na nekaterih mestih napadli tudi katoličane, ki ne odobravajo njihovih izredov ter izsiljevanja vlade z volitvami v sedanjem času, ker se bo z njimi v sedanji zmedli samo povečal komunistični vpliv v parlamentu. Organizirani katoličani so budistom zagrozili, da bodo nastopili z orožjem proti njim, če ne bodo prenehali s svojimi izzivalnimi izgredi po južnovietnamskih mestih. Te notranje težave v Južnem Vietnamu je prišlo v zadnjih dneh še večat šest severnoameriških pacifistov. Ker je prišla v katoliške sloje novica da jim je severnoameriški poslanik Henry Cabot Lodge omogočil javno konferenco, so katoličani v Saigonu priredili velike demonstracije proti ameriški poslaniku in zahtevali njegov odhod. Očitno so mu, da izdaja koristi svoje lastne države. Ameriškega poslanika južnovietnamski katoličani nimajo dobro zapisanega že iz leta 1964. Tedaj so ga napadli, da je bil soudeležen pri odstranitvi in likvi-

daciji tedanjega kat. južnovietnamskega predsednika Ngo Dinh Diema.

O položaju v Južnem Vietnamu, kjer se vojskovanje nadaljuje na vseh bojiščih ter ga spremlja neprestano ameriško bombardiranje industrijskih središč v Severnem Vietnamu, se je izjavilo v prejšnjem tednu več ameriških osebnosti. Predsednik Johnson je na tiskovni konferenci dejal, da južnovietnamsko ljudstvo preživlja hudo politično krizo. Toda je prepričan, da jo bo prestalo in da bo z ustavno vlado rešilo svoje probleme. Dean Rusk je pred senatnim zunanjepolitičnim odborom pozival južnovietnamske politike naj ohranijo trdno fronto nasproti komunistični napadalnosti. Zatrjeval je tudi, da ZDA ne bo imela nič proti vladi, ki bo izšla iz bodočih volitev. Te vlade pa ne bo priznal Hanoi, ker hoče imeti Južni Vietnam. Ta njegova zahteva je pa tudi največja ovira za mir. Šef ameriškega koordinacijskega generalnega štaba general Earle Wheeler je izjavil, da sedanja vietnamska kriza lahko privede do vojne s komunistično Kitajsko. To je pa napadel v Budimpešti sovjetski obrambni minister Rodion Malinovski, pa ne zato, ker bi se zavzemala za mir v Vietnamu, ampak zato, ker da dela težave pri prevažanju sovjetskega orožja v Severni Vietnam. Zatrjeval je, da zato Sovjetska zveza Severnega Vietnama ne more vojsko tako učinkovito podpreti, kakor bi rada.

## Nepopustljivi De Gaulle

Z ozirom na De Gaullovo odločitev o umaknitvi francoskih vojaških oddelkov iz sestave zahodnoevropske demokratske obrambne skupnosti NATO in zahtevo, da morajo Amerikanci 26.000 svojih vojakov do 1. aprila 1967 odpeljati iz Francije, kakor tudi izprazniti in zapustiti vseh svojih 40 vojaških postojank v Franciji, je Johnson z noto z dne 12. aprila t. l. naprosil De Gaulle, naj bi rok za odhod ameriške vojske iz Francije podaljšan za dve leti. Francoški predsednik je to Johnsonovo prošnji odločno zavrnil. To njegovo odločitev je sporočil francoski zunanji minister Maurice Couve de Murville ameriški veleposlaniku v Parizu Charlesu Bohlenu.

S francoskim izstopom iz NATO je postalo aktualno vprašanje nadaljnje usode 75.000 pripadnikov francoskih oboroženih sil v Zah. Nemčiji. Zahodnoevropski zunanji minister Gerhard Schroeder je Mauricu Couve de Murvillu

jasno povedal stališče nemške vlade, da morajo francoske vojaške sile v Zahodni Nemčiji po 1. juliju t. l. priti pod zavezniško poveljstvo, v nasprotnem primeru pa bodo morale oditi iz Zah. Nemčije. Francozi bi radi vprašanje še nadaljnega obstoja francoske vojske v Zahodni Nemčiji rešili v smislu določil prijateljske pogodbe med Francijo in Nemčijo, toda Zahodna Nemčija vztraja pri svojem stališču v sporazumu z ostalimi člani zahodnoevropske demokratske obrambne skupnosti.

De Gaullova odločitev o izstopu Francije iz NATO je bila znova v razpravi tudi v francoskem parlamentu. Na tem vprašanju je opozicija znova poskušala obsoditi tako De Gaullovo držanje z izelasovanjem nezaupnice njegovi vladi. To se ji ni posrečilo, ker so vsi komunistični poslanci glasovali za odobritev De Gaullove politike, ker s slabitvijo zahodne obrambe gre v korist sovjetom.

## Proti Sukarnu že demonstracije

V Indoneziji gre nadaljni politični razvoj v smer, da bo „dosmrtni“ predsednik Sukarno lahko ostal na položaju samo, če se bo zadovoljil s tem, da bo v bodoče samo predstavljala vlada, vso oblast bo pa imela ustavna vlada s parlamentom. To so pokazali protikomunistični študentj z zadnjimi manifestacijami za generala Suharta in s svojimi napadi na predsednika Sukarna, češ, da ustava iz leta 1945 nikjer ne določa, da bi bil on „veliki vodja revolucije“,

tudi ne, da je dosmrtni predsednik, pač pa ima ta ustava določilo, da mora imeti Indonezija podpredsednika. Tega določila Sukarno ni nikdar izpolnil. Dijašstvo je v pouličnih demonstracijah zahtevalo, da mora Indonezija čimprej dobiti podpredsednika. Istočasno je znova nastopilo proti komunistom in zahtevalo radikalno čiščenje v državni upravi. Poslepje kitajskega konzulata je ma zasedlo ter ga bo obdržalo za sedež svoje organizacije.

vrednost narodnosti in jeziku. Ni dvoma, da je eden glavnih ideologov komunistizma ne samo slovenskega, ampak tudi jugoslovanskega, Edvard Kardelj. Ta je zapisal ob prikazovanju socialistične skupnosti novega tipa, da v njej: „postaneta jezik in nacionalna kultura postranska faktorja“. Isti ideolog je jasno povedal v razpravi o razvoju slovenskega naroda, da bo ta v komunističnem sistemu prenehal obstojati. Dobesedno tako je zapisal: „Kakor je narod nastal na osnovi specifične družbene delitve dela v dobi kapitalizma, tako bo kot določena zgodovinska družbena kategorija z nastankom novih oblik in obsegov družbene delitve dela, ki jo bo prinesel socialistični oziroma komunistični družbeni red, tudi postopno zginit z zgodovinskega prizorišča.“

To je seme, ki so ga vrgli na slovensko zemljo novi sejavci z namenom, da slovenski narod postopoma zgine z zgodovinskega prizorišča.

vzkliko in z ljulko materializma prerašča in duši rast, ki so jo zasejali sejavci od Slomška do Korošca in od Prešerna do Cankarja.

Zaključek je enostaven in smer za naše delo za ohranitev slovenskega naroda in jezika jasna: Če hočemo, da bo slovenski narod obstal, da bo slovenski jeziku priznana tista vrednost, ki mu gre, mora biti slovenski narod najprej rešen sejavcev, ki sejejo strup materializma in so namerno ohromili odpornost slovenskega naroda proti sovražnikom, ki mu strežejo po življenju.

Ko bo znova dana svobodna rast krščanskemu vrednotenju narodnosti in jezika in ko se bo zopet okrepila odpornost slovenskega naroda tako, da bo pripravljen za narod in jezik doprinesati tudi največje žrtve, se nam za njegov obstoj ne bo treba bati. To je zadostno dokazal v svoji zgodovini.

M. S.

## I Z T E D N A V T E D E N

Izigravanje zakona o agrarni reformi v Čilu je kršč. demokratska vlada preprečila z zakonskim določilom, da je vsako razdeljevanje zemlje nad 80 ha vezano na odobritev državnih oblasti.

Med Paraguyom in Brazilom se je dosedanja dobro sosedsko razmerje v zadnjem času poslabšalo zaradi brazilske zasedbe obmejnega področja 8 kv. kilometrov, na katerem je možno izrabiti vodopade reke Guaira za pridobivanje električne energije. Brazilski zunanji minister Juracy Magalhaes zatrjuje, da je Brazil omenjeno področje zasedel na osnovi pogodbe iz leta 1872, paragveyski zunanji min. Raúl Sapena Pastor pa pravi, da je bila omenjena pogodba med obema državama podpisana v času, ko je bil Paraguy pod brazilsko vojaško zasedbo.

V Brazilu opozicija zahteva, da mora Artur Costa E. Silva odstopiti kot minister za vojsko, če hoče ostati pri volitvah kandidat za novega brazilskega predsednika, kajti oborojene sile niso nobena politična stranka.

V Kolumbiji sta za predsedniške volitve 1. maja dva kandidata. Carlos Lleras Restrepo je kandidat liberalno-konservativne vladne koalicije Fronta narodne preusmeritve, José Jaramillo Giraldo pa kandidat biv. generala Gustava Rojas Pínille.

Ob proslavi lanskoletne vstaje konstitucionalistov v Dominikanski republiki so bile 23. t. m. demonstracije, med katerimi so zažgali ameriško zastavo.

Kubanski komunistični diktator Castro je na proslavi petletnice ponesrečenega poizkusa izkrcanja kubanskih demokratov v zalivu Cochinos v napadu na ZDA pozival narode po ameriških državah in v svetu na izvedbo komunistične revolucije. ZDA je grozil, da v primeru novega poizkusa izkrcanja nasprotnikov sedanje komunistične diktature na Kubi ne bo nobenih vojnih ujetnikov. Tako Castro. Njegova sestra Ivanka pa v Miami zatrjuje, da se sedanja komunistična diktatura na Kubi lahko vsak trenutek zruši, kajti na tisoče kubanskih rodoljubov na raznih civilnih in vojaških položajih tiho, toda neprestano dela na osvoboditvi naroda.

Sestanek predsednikov 20 držav, ki sestavljajo ameriški politični, gospodarski in obrambni sistem, bo v začetku leta 1967.

Ameriška republikanska stranka je objavila, da je Johnsonova politika v Latinski Ameriki doživela popoln neuspeh.

## Iz življenja in dogajanja v Argentini

### Borba za proračun

Argentina še nima proračuna za tekoče leto. Državni kongres ga še ni sprejel. Vlada mu ga je poslala s poldrugomesečno zamudo 31. oktobra 1965. Stopiti bi moral v veljavo s 1. januarjem t. l. Ker ga dotedaj poslanska in senatna zbornica nista sprejeli, je v veljavi še lanski.

V začetku aprila je vlada opozorila drž. kongres na njegovo dolžnost glede sprejetja državnega proračuna. V parlament je prišel osebno tudi minister za narodno obrambo dr. Suarez ter urgiral njegovo sprejetje. Na zahtevo vlade po sprejetju državnega proračuna je 7 opozicionalnih klubov reagiralo z izjavo, v kateri so odgovornost za država še nima rednega proračuna zvrnili na vlado.

Za proračunsko debato v parlamentu so sedaj predložena tri poročila in sicer poročilo ljudskih radikalov, ki sprejema od vlade predloženi državni proračun s primanjkljajem 127.340 milijonov pesov in z uvedbo novih davčnih bremen. Ker so radikalni pridobili za glasovanje za proračun Federacijo sredinskih strank ter Ghioldijevo demokratsko soc. stranko, je njihovo poročilo o drž. proračunu poročilo večine. Poročilo sedmerih poslanskih opozicionalnih klubov — MID, UCRI, kršč. demokrati, napredni demokrati in argentinski socialisti predlagajo, naj se podaljša sedaj veljavni zakon z omejitvami nadaljnih izgub in drastičnimi ukrepi za

Francija je objavila, da bo izvedla atomske poizkuse v zraku nad Pacifikom. Proti temu so vložile oster protest vlade Čila, Peruja, Kolumbije in Ekvadorske republike.

Angleška kraljica Elizabeta je 24. t. m. na svoj 40-letni rojstni dan z branjem vladne deklaracije začela redno britansko parlamentarno zasedanje. V njej sedanja britanska laboristična vlada napoveduje, da bo storila vse, da bi prišlo do miru v Vietnamu; je za ohranitev zahodnoevropskega obrambnega sistema in za vstop Vel. Britanije v Skupni evropski trg. Glede Rodecije napoveduje, da bo podvela vse, da bi tam čimprej padla sedanja „nezakonita oblast“. V notranji politiki napoveduje ponovno podržavljenje železarske industrije. V parlamentu, ki šteje 630 poslancev, bodo laboristi z večino 97 poslancev svoj program tudi izvedli.

Papež Pavel VI. v pismu poljskemu primasu Štefanu Wyszyńskemu navaja, „da zelo obžaluje, da ne more izpolniti želje poljske kat. cerkvene hierarhije in poljskih vernikov, da bi poromal na Poljsko v času slavnosti za tisočletnico pokristjanjenja Poljakov. Pravi, da se je že nagibal k temu, da bi odšel na Poljsko. Kot znano, je poljska kom. vlada sporočila Vatikanu, da je papežev obisk v sedanjem času nezaželen.“

Med Titovim obiskom v Romuniji je bila objavljena neodvisnost jugoslovanske in romunske komunistične stranke od Moskve in Pekinga. Za jugoslovansko komunistično stranko je podpisal tak dogovor Tito, kot glavni tajnik stranke in predsednik države, za romunsko komunistično stranko pa njen glavni tajnik Nikolaj Ceausescu in predsednik države Čivu Stoica.

Med obiskom sovjetskega zunanjega ministra Andreja Gromika v Rimu je bil podpisan sporazum med Italijo in Sovjetsko zvezo o poglobitvi kulturnih in gospodarskih stikov med obema državama. V Rimu obisku Gromika niso dali prevelikega pomena, da ga komunisti ne bi preveč izrabljali za občinske volitve dne 12. junija. Predno je odpotoval iz Italije je Gromiko zaprosil tudi za sprejem pri papežu. Pri njem je bil večeraj.

Ob 96-letnici rojstva Lenina so govorniki v moskovski kongresni palači poudarjali da se Leninova zunanja politika, ki zasleduje varnost sovjetske komunistične partije, ni prav nič spremenila.

deficitna državna podjetja, toda s poviški postavk za zvišanje plač javnemu nameštstvu. V tem poročilu je proračunski primanjkljaj predviden s 104.807 milijonov pesov. O novih davčnih bremenih ima vsaka politična skupina svoje poglede. Aramburjeva Zveza argentinskega ljudstva pa v svojem poročilu predlaga plenumu poslanske zbornice naj od vlade predloženi proračun zavrne in naroči vladi, da naj parlamentu v času enega meseca predloži nov proračunski predlog.

Vlada za sprejetje drž. proračuna v parlamentu še nima večine. Morala si jo bo šele zagotoviti, ker imajo vladni ljudski radikali skupno s federacijo sredinskih strank in Ghioldijevimi demokratskimi socialisti 91 glasov, opozicija pa 94. Poslanska zbornica je namreč sestavljena takole: ljudski radikali 69, justicialisti 32, peronisti 20, MID (gibanje za razvoj in napredek) 16, Federacija sredinskih strank 12, intransigentni radikali 10, napredni demokrati 9, Zveza argent. ljudstva 5, kršč. demokrati 4, argent. socialisti 3, demokratski soc. 2, provincijske stranke 4, neodvisni 5.

### Priloge za redno zasedanje parlamenta

V torek sta bili seji poslanske in senatorske zbornice, na katerih so bile izvršene priprave za začetek rednega zasedanja. V obeh zbornicah je bilo (Nadaljevanje na 2. str.)



## Spomnili smo se Marka Bajuka

Čez približno dva meseca bo minilo šest let, odkar je zapustil vrste mendoških Slovencev pevovodja in skladatelj Marko Bajuk. Le kak dober mesec poprej je sklenil svoje najljubše življenjsko delo — dirigiranje in petje v prekipavočem navdušenju v Buenos Airesu, ko je pred nabito dvorano zadnjič zamahnil pred združenimi pevskimi zbori, z besedami: „Lepo je bilo. Še bomo peli!“ — To je po njegovih računih pomenilo nove, sveže načrte, nove koncertne nastope, Bog pa je dopustil tedaj veličastnim akordom izveneti do konca, po tistem zaprl njegovo dirigent. mapo in mu odvezel taktirko... Njegova objuba „Še bomo peli“ je ostala oporoka nam...

Tako smo se zadnjo soboto zbrali v novi stavbi Slomškovega doma v Ramos Mejiji, da se ob tej bližnji šesti obletnici spomnimo velikega pokojnika in njegov spomin počastimo s slovensko pesmijo, ki jo je on tako ljubil. Bil je to prvi prosvetni večer letošnje sezone v Slomškovem domu. Priljubljen je predsednik, g. Marijan Šifrer, in poudaril neločljivo povezavo narodne pesmi z življenjem ravnatelja Bajuka ter da je primerno, da se spomnimo na tem prvem večeru prav njega, ki je toliko žrtvoval in doprinesel za ohranitev, poživitev in razširitev tega našega narodnega zaklada.

Dr. Tine Debeljak je v svojem govoru razvil misli o najstarejši naši kulturni tvornosti, katere sad je prav narodna pesem, nekako pod geslom, da je „narodna pesem zakladnica tisočletne narodove duše“.

Časi, ki nam niso zapustili večjih pisanih spomenikov, so že bili bogati na pesmih, ki so izvirale prav iz naroda kakor zlahtne rože. Širile so se potem med njim iz roda v rod in ko še ljudstvo čitati in pisati ni znalo, jih je spreminjalo po svoje, prilivalo vanje ogenj svoje duše in jih predajalo iz roda v rod, iz stoletja v stoletje. Če je vse drugo, stvarno, bilo podvrženo uničenju, drobljenju, izgubi, prav ta najdražji izraz narodove duše, pesem, se je ohranjala, kajti v srcu jo je nosil, v srce vsrkaval in v srcu ohranjal do tistih dni, ko jo je prvi zapisovalec za beležil na papir in nam jo na ta način ohranil za vse čase.

Prav starost je tisto, kar daje pesmi njeno vrednost, narodu pa vzbuja občutek ponosa do nje. Narodna pesem pričča o obstoju naroda in njegovi kulturi v tistih davnih stoletjih, o katerih drugi dokumenti molče. Ona govori o njegovi duhovni sili in ga postavlja vstric z drugimi sosedi.

Najvažnejše za ohranitev narodne pesmi je melodija: ta jo razširja in ohranja, povezuje in nenehno spreminja njen osnovni motiv. Melodija je njena notranja gonilna sila, ki jo zanese preko domačih meja v druge zemlje, čez morja na nove kontinente. Kaj bi tisoči in tisoči ljudi, raztreseni širom po zemeljski obli, imeli najdražjega s seboj, če ne bi živela v njih narodna pesem z domače zemlje, z rodne domačije?

Kaj nas, Slovence, družijo s toliko silo in nam daje naš domačnostni pečat, če ne prav narodna pesem, ki smo jo prejeli od očetov, jo gojimo med na-

## V. mednarodni kongres krščansko-demokratskih strank v svetu

V perujski prestolnici Lima se je v soboto, 28. aprila, začel V. mednarodni kongres krščansko-demokratskih strank v svetu. Nanj je prišlo nad 400 delegatov iz vseh držav na svetu, kjer delujejo krščansko-demokratske stranke. Iz Latinske Amerike so bile zastopane krščanske demokracije iz naslednjih 19 držav: Argentina, Bolivija, Brasil, Chile, Kolumbija, Costa Rica, El Salvador, Cuba Ecuador, Guatemala, Mejico, Nicaragua, Panamá, Paraguay, Puerto Rico, República Dominicana, Uruguay, Venezuela in Perú. Iz Evrope so bili navzoči predstavniki kršč.-demokratskih strank iz deseterih držav in sicer iz Zahodne Nemčije, Avstrije, Belgije, Španije, Francije, Italije, Luksemburga, Holandije, San Marina in Švice.

Na kongresu so bile zastopane tudi tiste evropske države, kjer so pred vojno delovale krščansko-demokratske stranke, zaradi komunističnega režima pa sedaj doma ne smejo razvijati svoje delavnosti, obstajajo pa naprej v emigraciji. Tako so bili zastopniki madžarske, letonske, poljske romunjske, čehoslovaške in slovenske krščansko-demokratske stranke. To je na kongresu zastopal član uredniškega odbora Svob. Slovenije g. Pavel Fajdiga.

Kot prejšnji mednarodni kongresi krščansko-demokratskih strank je tudi sedanjí zbral vidne predstavnike kršč. demokracije v svetu. Iz Argentine sta bila n. pr. predsednik stranke dr. Allende ter bivši predsednik dr. Sueldo, iz Čila Tomaž Reyes Vicuña, predsednik

senata in glavni tajnik Organizacije ameriških kršč. demokratskih strank. Iz Venezuele je bil dr. Rafael Caldera, ugledna kršč. demokratska osebnost v svetu, iz Francije biv. predsednik francoske kršč. demokracije senator Pierre Pflimlin, iz Zahodne Nemčije Konrad Kraske, glavni tajnik nemške kršč. demokratske zveze, iz Italije Ernesto Valentini, tajnik za mednarodne zadeve italijanske kršč. demokracije. Navzoč je bil tudi Konrad Sieniewicz, član glavnega tajništva svetovnega odbora kršč. demokracije.

To kratni svetovni krščansko-demokratski kongres je bil pod geslom „Razvoj in solidarnost“. Na njem je bilo v razpravi naslednjih pet problemov. Perujski krščanski demokraciji je bil zaupan referat „Razvoj in solidarnost“, (dr. Héctor Cornejo Chávez, predsednik stranke), žilski „Skupnost narodov“ (dr. Tomaž Reyes Vicuña), zahodnonemški „Mednarodna solidarnost“ (dr. Bruno Heck, min. za družine in mladino), venezuelski „Krščanska demokracija in mednarodni problemi“ (Rafael Caldera), italijanski „Struktura, mednarodni odnosi in izgledi krščanskodemokratskih strank“ (dr. Angelo Bernasola, predsednik Mednarodne mladinske krščansko-demokratske zveze).

Dosedanji mednarodni krščansko-demokratski kongresi so bili: L. 1956 v Parizu, leta 1958 v Bruslju, l. 1951 v Santiagu de Chile in četrti leta 1963 v Strasbourgu.

## KOROŠKA

### Jubilejno romanje v celovško stolnico

Na velikonočni ponedeljek se je odzvalo nad 1500 koroških Slovencev vabilu svojih pastirjev in prišlo v Celovec na jubilejno romanje. To romanje je bila veličastna manifestacija slovenskih vernikov za versko obnovo po koncilu. Za to priliko so izdali tudi lično vabilo s sporedom romanja.

mi in zapuščamo mlajšemu rodu kot neusahljivi vir naše najdražje lepote!

Koliko bogastva je v naši narodni pesmi: največji naši možje besede (Prešeren, Cankar) so segali v njeno zakladnico in njene motive po svoje obdelovali in preustvarjali. Ponosni smo biti po pravici nanjo, saj je prav ona del tistih neprecenljivih in nena-dosteljivih dobrot in bogatij, brez katerih bi bil naš narod reven in pahnjez ob stran med drugimi narodi.

In tej slovenski narodni pesmi je pokojni ravnatelj Bajuk posvetil del svojega življenja: zapisoval je, oživljal, reševal pozabi, prejeljal, izdajal, učil za koncerte, dirigiral, pel... saj je s tem dvigoval narodovo dušo in razdajal naše skupno srce...

Ramoški pevski zbor je pod vodstvom g. G. Čamernika zapel štiri narodne pesmi v Bajukovi priredbi: Tam na vrtni gredi, Jaz pa vem, Tam, kjer teče bistra Zila, Pozdravljam te, gorenjska stran ter Hubadovo Bratci veseli vsi in Aljaževo Slovenska zemlja, ter tako dal večeru tisti sijaj, ki v srcu poslušalca pusti vedno lep odmev na rodno grudo...

-jkc

Dopoldne je škof dr. Koestner ob asistenci stolnega kanonika A. Zechnerja in škofijskega tajnika M. Kristofa daroval slovesno daritev s sodelovanjem vseh romarjev. Med uvodnimi molitvami je množica pela velikonočne pesmi in našljevala z mašnimi spevi. Priljubila je tudi kratkemu nagovoru svojega škofa, ki ga je imel v slovenščini. Nato je pridigal kanonik A. Zechner in nanižal misli o poslanstvu škofov kot naslednikov apostolov. Pozval je vse romarje, naj pri tej slovesni maši molijo za svojega nadpastirja. Nato je razložil duhovniško in pastirsko službo božjega ljudstva in pozival vse vernike k večji delavnosti v okrilju farnih družin. V svetem molku je nato množica sledila glavnim delom daritve in pristopila v velikem številu k obhajilni mizi. Dopoldanski spored se je zaključil še z molitvami za jubilejni odpustek.

Popoldne ob tričetrt na dve so Slovenci znova napolnili celovško stolnico, kjer je bil cerkveni koncert, za zaključek pa pete litanije z blagoslovom, ki ga je podelil škof dr. Koestner.

Koncert je pričel z uvodom na orglah prof. S. Mihelič, nato so zapeli združeni podjunjski zbori pod Tomažem Holmarjem velikonočni vigilijo. Na prižnici je nato šentlenarški župnik A. Čebul z bogatimi mislimi spremljal petje velikonočnih slovenskih pesmi, ki so jih peli člani Katoliške mladine pod vodstvom F. Zergoja, združeni rožanski moški bori pod vodstvom prof. dr. A. Feiniga, rožansko-gorjanski mešani zbor pod vodstvom M. Mihorja in pevski zbor „Jakob Gallus-Petelin“ pod vodstvom prof. dr. F. Cigana.

„Slovenski narod ima po naravnem pravu pravico do svoje države, da sam ureja svoje življenje, da vstopa v državne zveze ter sodeluje v družini svobodnih narodov. SLS stremi in dela, da bi slovenski narod uveljavil to svojo pravico in se ves združil v slovenski državi.“

Čl. 1 programa Slovenske krščanske demokracije — SLS

## Kaj Tanjug poroča in česa ne

„Znova se razvijajo stavke v Argentini, Čilu, Uruguaju, Ekvadorju, Peruju in Kolumbiji. Delovno ljudstvo kaže svoje nezadovoljstvo nad neprestanim sľabsjanjem življenjskih pogojev ter zahteva uvedbo nujnih gospodarsko-socialnih reform v omenjenih deželah. V zadnjih treh mesecih je stavallo nad en milijon argentinskih delavcev, več sto kolumbijskih delavcev, osnovne delavske organizacije čilskega sindikalnega gibanja ter veliko število perujskih, ekvadorskih in uruguayskih delavcev. Stavka se je spremenila v bojno orožje južnoameriškega delavskega razreda. Sindikalne statistike kažejo, da je leta 1958 stavallo skoraj 12 milijonov južnoameriških delavcev, medtem ko je tri leta pozneje bila presežena številka 21 milijonov. V zadnjih petih letih se je število stavkujočih delavcev podvojilo. Gospodarska kriza, ki jo preživlja južnoameriška celina, močno teži delavski razred. Življenjski stroški naraščajo etno razen v Mehiki in Venezueli, po 40 odstotkov. Dejanski delavski zaslužek pa se manjša ter je v latinski Ameriki 6 milijonov brezposelnih.“

Tako poroča Tanjug. Ni pa agencija Tanjug še nikdar objavila poročila o težkem položaju jugoslovanskih delavcev in o brezposelnosti v Jugoslaviji, ki jo Titov režim rešuje tako, da propagira izseljevanje delavstva na Zahod. Tudi ni Tanjug še nikdar poročal, da v Titovi Jugoslaviji delavci za svoje pravice ne smejo stavkati, da pa komunistični oblasti polagoma uhaja kontrola iz rok, ko se delavstvo že upira rdečim nesposobnežem in „prekinja delo“ v protest proti obstoječim socialnim krivicam.

Tudi ni Tanjug prav nič poročal, da so imeli za pustne dneve v Ljubljani velike demonstracije. Priredili so jih študentje kot protest proti velikim razlikam, ki jih komunistične oblasti delajo glede podeljevanja štipendij med domačimi študenti in študenti afriških držav. Domačim študentom dajejo samo 15.000 dinarjev, študentje iz Afrike pa dobivajo po 60.000 dinarjev. Študentje so se zbrali pred poslopjem slovenske skupščine ter vpili „Pridite ven, pijavke, izkoristitevalci“ in podobno. Nad demonstrirajoče študente, ki so na ulici prevračali tudi avtomobile, je pridrvela policija ter je proti njim nastopila z vso surovostjo. Pa Tanjug o teh dijaških nemirih ni nič poročal.

## Pisatelj Janez Jalen umrl

Ob zaključku lista smo dobili iz domovine sporočilo, da je v 75. letu starosti umrl Janez Jalen, pisatelj najlepših slovenskih lovsko-planšarskih povesti ter gorske in domačijske idilike.

Z dramami Dom, Srenja, Bratje ter s povestmi Ovčar Marko, Trop brez zvoncev, Cvetkova Cilka, Ograd in Bobri je postal najbolj priljubljen slovenski pisatelj.

Tudi je molčal v času svetovnega prvenstva v hokeju, ko je policija več ljudi zaprla, med njimi zlasti Bosancec, ko je zvedela, da so nameravali pognati v zrak dom, v katerem je stanovalo sovjetsko tekmovalno moštvo.

Dem. svet za stavke svojega delavstva vedno zve, ker o njih vedno poroča vse časopisje. V komunističnih državah — in taka je tudi Jugoslavija —, pa nikdar ne, ker tisk ni svoboden in o nobeni stvari, ki ni v prilog režima ne sme črhiti niti besede.

## ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. str.)

potrjeno dosedanje predsedstvo. V senatu z začasnim predsednikom senatorjem dr. Gamondom na čelu, v poslanski zbornici pa s dosed. predsednikom dr. Mor Roigom. Redno zasedanje bo začel predsednik republike dr. Illia z branjem svoje poslanice dne 1. maja.

## V nekaj vrstah

V Buenos Airesu so v nedeljo 24. t. m. izročili prometu podaljška sed podzemne železnice Constitución—Boedo. Sedaj je ta železnica na eni strani podaljšana od ulice San Jose do Bolivar (Plaza de Mayo), na drugi pa od Boedo do Avde La Plata. Za oba podaljška podzemne železnice je bilo treba izkopati 3518 m predora. Zanj so izkopali 310.000 kub. m. zemlje, porabili 460.000 vreč cementa in 1050 ton železa. Z deli so pričeli leta 1958. Tedaj je stal 1 km povsem dograjenega predora z vsemi napravami 100 milijonov pesov. Ta cena se je do današnjih dni dvignila na 1200 milijonov pesov. Rokaje bo zanimalo, da je med štirimi velikimi podjetji, ki so gradile novo podzemsko železnico, tudi podjetje slovenskega rojaka Jožeta Leskovarja, ki je pri novi podzemski železnici izvršilo vse električne napeljave ter naprave.

V provinci Catamarca imajo politične težave. Ne morejo izvoliti senatorja za zvezni senat, ker na skupni seji poslancev in senatorjev ni zadosti navzočih poslancev. Moralo bi jih biti 12, jih je pa samo 11. Enajst opozicijskih poslancev je namreč dalo ostavke na svoje mandate, nato pa takoj odšlo neznanokam. Isto so storili tudi trije opozicijski senatorji. Ker odstopivši poslanci kljub pozivu doslej niso hoteli priti na sejo, da bi omogočili izvolitev zveznega senatorja, je predsedstvo poslanske zbornice sklenilo, da jih bo privlelo s silo v sejo dvorano. Zato je policija za njimi izdala tiralico. Doslej jih policija še ni mogla izslediti, ker jih ni na področju province Catamarca. V Argentini napovedujejo novo zvišanje poštne tarife. Veljalo naj bi v glavnem za notranji poštni promet. Navadno pismo bo po časopisnih napovedih treba frankirati za znamko za 10 pesov. Z zvišanjem poštne pristojbine namerava poštna uprava pošiljati tudi vsa navadna pisma v oddaljenejše kraje v notranjost države z letali.

## Komunistična Jugoslavija včeraj in danes

Na potovanju po Evropi je bil naš evropski dopisnik tudi v Trstu. Od tam nam je poslal naslednje poročilo.

### BREZ KMETA NE GRE

V kmetu ima komunistem največjega sovražnika. Zato je kmet bil in je še danes tisti, ki ga komunistem najbolj neusmiljeno preganjajo. Kmet s prirodno ljubeznijo do zemlje, ki jo obdeluje v potu svojega obraza, ne more sprejeti teorije marksizma-leninizma, no kateri izgubi svojo zemljo in postane na njej brezpravni poljedelski delavec. To so komunisti pokazali vsemu svetu, ko so v Rusiji pobili na milijone kmetov, ki so se upirali komunističnim nasilnikom ter hoteli obdržati svojo zemljo.

Tudi Prežihov Voranc je imel že pripravljen svoj recept za slovenskega kmeta. Ko se je med vojno skrival v Ljubljani, je na vprašanje, če si more predstavljati, da bi slovenski kmet s svojo navezanostjo na lastno zemljo mogel kdaj postati navaden član komunističnega kolchoza, odgovoril: „Mi komunisti kmeta ne bomo vprašali. Če se bo upiral, ga bomo izselili in bomo tu-

kaj nasejli Kitajce.“ Hvala Bogu — Voranc in njegovi komunistični revolucionarji so delali račun brez krčmarja.

Največji sovražniki poštenih in delavnih kmečkih ljudi na deželi so postopali, delomržeži, tatovi, pijanci in drugi sumljivi elementi, med katerimi nikdar ne manjka tudi takih, ki imajo na vesti že kak rop ali roparski umor. S temi izmečki človeške družbe je komunistem začel graditi svojo oblast. Ti komunistični terenci so za dosego ciljev komunistične revolucije neomejeno razpolagali z življenjem in premoženjem kmečkih ljudi. Smrtne obsodbe in likvidacije so bile na dnevnem redu. Vse za uničevanje „razrednega sovražnika“, katerega umor so v svet potem označevali kot kazen za njegovo „kolaboracijo“ s sovražnikom.

Za svoje krvniško delo so terenci dobili bogato nagrado. Po revoluciji so čez noč postali nosilci novega režima, merodajni činitelji po vseh uradih in ustanovah. Postajajo najvplivnejši člani komunistične policije, prejšnje OZNE

in sedanje UDBe. Z leti tudi vodilni organi v raznih podjetjih. Kot taki so kmalu obogateli, postali „new rich class“, posebna kasta, ki je nad vsemi in uživa vse ugodnosti, ki so še danes nedotakljive. Terenci so še danes jedro komunističnega članstva in partijska legitimacija jih varuje pred vsako brezposelnostjo, ki je sedaj zadela že na sto tisoče ljudi v Jugoslaviji. Čeravno ti predstavniki „novega razreda“ stanujejo v udobnih tri in štirisočnih stanovanjih, večiko od njih že tudi v svojih vilah z vsem udobjem, so kot prvi rod nove komunistične buržoazije, ostali po svoji miselnosti stari nermaralnejši in primitivni in kot taki še naprej smrtni sovražniki kmeta.

Prisilna kolktivizacija kmetstvo zemlje je trajala do 1951, ko so komunisti v Jugoslaviji že morali ugotoviti, da kmeta niti s silo, niti z največjim preganjanjem niso mogli ukloniti, kaj šče dobiti na svojo stran. Komunistični kolektivni v obliki zadrug so se začeli razbijati. Kmetom so začeli puščati zemljo, toda ne vse. Njihovo posest, lastnino so omejili. 11 milijonov hektarjev zemlje je prišlo znova v kmečke roke, v kolektivnih zadrugah je pa

ostalo zemlje samo še nekaj nad en milijon hektarjev.

S tem pa ni rečeno, da je za kmeta nastopila stara srečna doba; ko je bila neoviran gospodar na svoji zemlji. Komunisti so prihajali nadenj še naprej z novimi šikanami. Samostojnemu kmetu so odrekli sleherni državno podporo, obremenjevali ga z davki, samo, da bi ga na ta način prisilili, da bi zapustil svojo zemljo in jo zopet prepuстил kolektivom. Kmetstvo mladino so vabili in gonili v tovarne, ki so začele rasti kot gobe po dežju ter so jih zidali po želji krajevnih komunističnih funkcionarjev in ne iz gospodarskih vidikov.

Toda kmet po prvi doseženi zmagi nad komunistom vztraja še naprej. Zato še nikdar v slovenski zgodovini slovenske zemlje ni obdelovalo toliko starčkov in stark kot se to dogaja danes, ki neglede na to, ali bo njihov trud poplačan ali ne, skrbe za slovensko zemljo in jo negujejo, da da vsaj njim in njihovemu rodu nekaj bora hrane.

Polnih 20 let mora komunistična Jugoslavija že uvažati hrano. V stari „gnili“ Jugoslaviji so kmetje za milijone tedaj mnogo vrednih dinarjev izvažali žito, koruzo, meso, živino, sadje

itd. Če bi danes bila še ista država, bi izvoz kmetijskih pridelkov znašal letno milijarde dinarjev. Za ogromno škodo, ki so jo povzročili državi komunisti, doslej še ni bil klican na odgovor noben komunistični funkcionar in tudi noben zaradi tega še ni odstopil. Ali se komunisti nič ne zavedajo, da bodo nekoč vendarle morali dati obračun o svojem delu in odgovor za vso nastalo škodo?

Orba med kmeti gre naprej. Kmet se vedno bolj zaveda, da je samo pri njem rešitev krize, ki vedno bolj tare Jugoslavijo.

V dokaz temu navajam to, kar se je zgodilo na plenarnem zasedanju Centralnega komiteja srbske komunistične stranke dne 12. februarja t. l., ki je bilo sklicano predvsem zato, da razpravlja o položaju takojenovanjih „individualnih poljedelskih proizvajalcev“, kakor komunistična dialektika komplicirano označuje kmeta. Ko so kmetje zvedeli, da bodo na zborovanju razpravljali zlasti o njihovem položaju, jih je prišlo na zasedanje okoli 60. Hoteli so neposredno zvedeti, kaj mislijo komunisti znova ukreniti proti njim. V razpravo je prišlo takoj vpra-



Novice iz Slovenije

V času najhujšega pritiska komunistov na kmeta so komunistične zadruge po Sloveniji gradile tudi svoje „zadrugne domove“...

Harmonikarski orkester v št. Vidu, ki je na lanskem zvezni reviji v Pulju dobil neuradni naslov najboljšega harmonikarskega orkestra v Jugoslaviji...

Ljubljanska opera bo 7. maja v okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo gostovala v Celovcu...

Neki Ludvik Jurman iz Dobove si je hotel za letošnji poletni dopust rezervirati sobo na otoku Rabu v Daumaciji...

V Ljubljani so 26. januarja t. l. sprejeli generalni plan urbanističnega razvoja ljubljanskega mesta...

Literarna zgodovinarica dr. Marja Borštnikova, ki je januarja slavila 60. letnico svojega življenja, je pripravila izbir najboljših del slov. pesnika...

V Ljubljani so 15. marca položili v grobnico komunističnih narodnih hero-

jev žaro s pepelom Dušana Kvedra, poveljnika komunistične partizanske vojske med okupacijo in komunistično revolucijo v času II. svetovne vojne...

Umrli so. V Ljubljani: Marija Česnik, Anton Kovač, upok., Marjeta Kranje roj. Lipovec, Slavka Janežič roj. Bukovec, Olga Izlakar, učiteljica v p. Boris Završnik, Ivan Prusnik, major...

Pogreb rajnega Petra Horna je bil v sredo 6. aprila. Pogrebni spreved je vodil nekač nedavno umrlega msgra. Johna Omara, Edwin Oman, sedanji župnik pri Sv. Stefanu...

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Svetoletno romanje Slovencev v Luján bo v nedeljo, 8. maja. Ob 10 dopoldne v Marijini baziliki maša g. msgr. Oreharja za Slovence v Argentini...

Ob 14 začetek pop. pobožnosti. Petje, pridiga g. rektorja dr. Gnidovca, procesija, pete litanije Matere božje in blagoslov z Najsvetejšim.

Občni zbor Slov. deklishe organizacije

Bil je v nedeljo, 24. aprila 1966 v Slov. hiši. Predsednica ali predstavnica krožkov so podale svoja letna poročila. V nekaterih je bilo vidno več delavnosti kot v drugih...

jo tudi prednost v skušnjah, a skušajmo se udejstvovati čim bolj aktivno v organizaciji; to nam bo nudilo potem ne samo vidne sadove, ampak nas bo tudi družilo in pospeševalo prijateljstvo deklet.

Sledila so poročila odbornic. Tajnica je podala pregled splošnega delovanja organizacije in predsednica Majda Tomazič se je v svojem poslovnem govoru zahvalila za izkazano dobro voljo in sodelovanje.

G. dr. Stare nas je v kratki misli spomnil na smisel in povezo v organizaciji.

Sledile so tajne volitve. Za predsednico je bila izvoljena gđc. Mila Hribar, delegatinja Ramos Mejie.

V kratki seji po občnem zboru smo si razdelile ostale funkcije takole: pod-

šanje ali sme imeti kmet traktor za oranje svoje zemlje in tudi sosedove ter ali sme kupiti razne druge stroje. Komunisti so hitro ugotovili, da niti ustava, niti zakoni, niti program ne branijo, da si kmet ne bi smel zvišati svojih dohodkov...

Zakaj so komunisti sploh razpravljali o kmetu? Gotovo ne iz ljubezni do njega, ampak jih je do tega prisilil obupen položaj kmetijstva na splošno in še bolj obupen položaj kmetijskih zadrug, neke vrste jugoslovanskih kolhozov...

svojih izdatkov s svojimi pridelki. Kakor hitro so odpadle državne podpore, so komunistične zadruge čez noč izgubile vso veljavo in moč. Komunistične zadruge so pa leglo komunističnih le-nuhov ter v njih partije zavzemajo številna ravnateljska, podravnateljska, tajniška, blagajniška, upravniška in bogve kakšna mesta še. Vsi imajo prijetno ter udobno življenje na račun državnih podpor. Zadruge brez državne podpore pa ne morejo plačati niti enega ravnatelja, kaj šele na tisoče drugih nameščencev. Skratka: komunistične zadruge so prišle sedaj na boben.

Zato je takoj razumljivo, da je kmet postal zopet čez noč važen činitelj, pred katerim so začeli zginevati njihovi od države podpirani konkurenti, komunistične zadruge. Nastala je na mah velika vrzel, ki jo pa lahko izpolnijo, samo svobodni in ne „kolhozirani“ kmetje.

predsednica Majda Tomazič, tajnica Helena Pleško, blagajničarka Olga Sladič, športna referentka Martina Lah, kulturna referentka Cveta Šenk, gospodinja Marta Pozelnik, referentka za naraščaj Majda Tomazič.

Gđc. Majdi Tomazič se zahvaljujemo za vso skrb, požrtvovalnost, navdušenje in delo, ki ga je opravljala skozi vse leto kot predsednica SDO.

Osebnosti Družinska sreča. V družini Petra Šerjaka in njegove žene ge. Vide roj. Spreitzer se je rodil sin. Na ime Rihard Albret ga je krstil g. Matija Borštnar, za botra sta bila Lojze Avanzo in Lidija Marija Buda.

† Peter Horn. Iz Severne Amerike smo dobili sporočilo, da je v župniji Sv. Stefanu pri St. Josephu v Minnesoti dne 4. aprila t. l. umrl šolski nadzornik in biv. domobranski major Peter Horn. Rajni se je pred vojno v domovini vidno udejstvoval v javnem življenju v katoliškem taboru. Rodil se je leta 1898 v Ljubljani, kjer je dokončal tudi gimnazijo.

Po vojni je pod zavezniško vojaško upravo v Trstu imel referat za slovenske osnovne šole ter je zanje sestavljal slovenske šolske knjige, bil ztem v begunskem taborišču v Senigalliji, odkoder je z družino emigriral v Sev. Ameriko. Naselil se je pri Sv. Stefanu v Minnesoti, kjer je najprej delal kot oskrbnik pri cerkvi, nato pa je dobil mesto voditelja oddelka za slovenski jezik na vojaški šoli za tuje jezike v Monterey v Californiji.

Po upokojitvi se je vrnil k Sv. Stefanu v Minnesoto, t. j. v kmetstvo vasic s slovenskim in nemškim prebivalstvom s nekaterimi drugimi doseljenci. Delaven, kot je bil vse življenje, tudi tu ni miroval, ampak je pridno sodeloval pri krajevnem časopisu in društvenem življenju, tako, da je postal znan tudi v sosednjem mestu St. Claud.

Pogreb rajnega Petra Horna je bil v sredo 6. aprila. Pogrebni spreved je vodil nekač nedavno umrlega msgra. Johna Omara, Edwin Oman, sedanji župnik pri Sv. Stefanu. Bil je lep pogreb, ki je pričal o priljubljenosti rajnika med ljudmi. Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo tudi lepo število slovenskih rojakov, ki so bili v pogrebem sprevedu za rajnikovi svojci, njegovo gospo Lojzko, ki že 16 let ne more uporabljati ne rok in ne nog in je svojega umrlega moža spremljala do groba v invalidskem vozičku. Pogreba se je udeležil tudi predsednik NO za Slovenijo g. dr. Miha Krek. Rajni zapuščila v ZDA vdovo go. Lojzko, sinova Božidarja, profesorja na Collegu v Hiramu v Ohio ter Gabrijela, aktivnega vojaka narednika ameriške vojske v Maryland, v Buenos Airesu hčerko go. Petro por. Zupančič, v Mendoczi sina duhovnika g. Jožeta, v domovini pa sina Marijana, elektrotehniška v Zagrebu. Naj počiva v miru v svobodni ameriški zemlji, njegovi preostalim pa iskreno sožalje.

dovoženo, da je smel pridelati živeža le za svojo družino, je čez noč postal vsaj delno znova pridelovalec dobrin za široke množice, kot je bil pod prejšnjo Jugoslavijo.

Komunistični plenum je moral posledice reforme vzeti na znanje in čeprav nerad dovoliti kmetom, da si lahko kupujejo stroje, traktorje itd., da se lahko organizirajo in vzamejo prehrano dežele v svoje roke. Celo to je bilo rečeno na omenjenem zasedanju v Srbiji: Kdor ne razume časa in misli, da bo lahko živel še naprej od državnih podpor, in se ne bo znal prilagoditi gospodarski stvarnosti, mora računati s tem, da ga bodo razmere uničile.

S tem je bila izrečena smrtna obsodba nad komunističnimi kolhozi v Jugoslaviji. Kmetje v Jugoslaviji so v boju nad svojimi smrtnimi sovražniki - komunističnimi dogmatiki dosegli novo zmago. Boj pa seveda še ni zaključen in bo lahko trajal še dolgo in bo tudi še trd, kajti vedno so možni še stalinski preobrati. Kljub temu je pa dejstvo, da je načelo, da brez svobodnega kmeta ne gre, že prodrlo in se uveljavilo.

(Bo še)

UPRIZORITEV CANKARJEVE KOME-DIJE „ZA NARODOV BLAGOR“

Slovensko gledališče v Bs. Airesu je pripravilo v režiji g. Maksa Borštnika in v sceni g. Ivana Bukovca Cankarjevo komedijo v štirih dejanjih „Za narodov blagor“.

SAN MARTIN

Zahvala. Odbor Slovenskega doma v San Martinu se iskreno zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k lepemu uspehu proslave petletnice doma. Zahvaljujemo se msgr. Oreharju, ki je daroval sv. mašo, zahvaljujemo se vsem zastopnikom organizacij in domov za obisk; prav tako se zahvaljujemo rojakom in rojakinjam za lep obisk. Posebej se za hvaljujemo nastopajočim na akademiji, sodelavcem in darovalkam peciva.

Slovensko slavlje v San Martinu

Slovenski dom v San Martinu je v nedeljo, 24. aprila, proslavil petletnico svojega obstoja. Za ta praznik so pokrili v domu ves dosedanj športni prostor s kovinasto streho in zato bodoče prireditve v tem domu ne bodo več odvisne od vremenskih razmer, ker bo 22 m dolga in 15 m široka dvorana lahko ob vsakem vremenu sprejela veliko število rojakov.

Za nedeljsko prireditev je bila napovedana tudi blagoslovitev novih prostorov, pa je bila preložena na poznejši čas. Zaradi prekratkega časa prostori v domu do nedelje še niso mogli biti povsem urejeni. Zato je bila dopoldne samo maša, ki jo je imel g. direktor msgr. Anton Orehar. Na desni strani oltarja se je postavila vrsta skavtov in skavtinj, na levi pa narodne noše. G. msgr. Orehar je imel tudi lep nagovor o nujnosti udejstvovanja v slovenski skupnosti, o podpiranju njenih ustanov ter o potrebni odpornosti proti slehernemu zlu, ki bi nam hotelo povzročiti škodo in slabiti našo voljo v vztrajanju pri zvestobi našim narodnim in verskim idealom.

Med sv. mašo je prepeval Slovenski pevski zbor iz San Martina pod vodstvom pevovodje g. Klemenčiča. Udeležili so se je med drugim boterca ga. Gabrijela Marinšek, boter Adolf Jesič, predsednik Zedinjene Slovenije Božo Fink in zastopniki slovenskih domov in organizacij.

Popolnadska akademija je pa bila v celoti izvedena. Pokazala je, da slovenska skupnost v tem kraju razvija živahno delavnost na kulturno-prosvetnem področju. Človek je bil kar vesel. Zato so številni rojaki, ki so prišli na akademijo z navdušenim odobravanjem spremljali slovensko mladino ter rojake, ki so izvajali posamezne točke.

Akademijo je začel mladinski pevski zbor. Pod vodstvom g. Borisa Pavšerja je z občutjem zapel pesmi Nazaj v planinski raj, Planinsko in Naša mlada leta.

Besedo je povzel predsednik Slov. doma v San Martinu g. Leopold Novak. Pozdravil je vse, ki so prišli na proslavo petletnice obstoja in blagoslovitve sanmartinskega slov. doma. Zlasti pa je pozdravil: g. direktorja msgr. Antona Oreharja, kateremu se je zahvalil tudi za dopoldansko sv. mašo, krajevnega dušnega pastirja g. Gregorija Malija, tajnika NO za Slovenijo g. Miloša Stareta z gospo, zastopnika Svob. Slovenije ter vseh slovenskih domov in organizacij. V nadaljnjih izvajanjih je pojasnil za kaj so Slovenci v San Martinu zgradili velik pokrit prostor in zakaj se niso raje odločili za postavitve novega poslopja z novimi društvenimi in šolskimi prostori. Povedal je, da so Sanmartinčani po vsestranskem posvetovanju ugotovili, da je vrstni red njihovih nujnih potreb naslednji: zagotovitev velikega pokritega prostora za prireditve, ki pa naj služijo tudi kot šolsko in športno igrišče. Druga nujna potreba je večja šolska soba in tretje, novo in primerno stanovanje za hišnika. Vse ostalo, kot lepše in večje šolske in društvene prostore ter dvorano, bodo skušali uresničiti v bodočnosti. Stroški sedanjih novogradenj so predvideni na 2 in pol milijona pesov. Članstvo in prijatelje doma prosijo za pomoč s tem, da podpišejo čim več novih deležev, vse

Vsak teden ena

ZABUCALE GORE, ZASUMELI LEŠI...

Zabučale gore, zašumeli leši, ah, mladost ti moja, kam ušla, kje si?

Ah, mladost ti moja, kam si se izgubila!

Kakor, da bi kamen v vodi potopila!

Kamen, še ta kamen, v vodi se obrne, le mladost se moja nikdar več ne vrne.

Časi, mladi časi, neužiti krasi, moja mlada leta niso vžila sveta.

Občni zbor Slovenskega pevškega društva v San Martinu. Naš agilni pevski zbor je imel v soboto, 16. aprila, svoj občni zbor. Vodil ga je predsednik g. Karel Uršič. Odborniki so podali svoja poročila, iz katerih je razvidno, da je zbor v zadnji poslovni dobi živahno delal in pomnožil svoje vrste. V novi odbor so bili izvoljeni za predsednika g. Jože Skale, za tajnico gđc. Mateja Marinček, za blagajničarko gđc. Cilka Dimnik. Pevovodja je g. Vinko Klemenčič.

tiste Slovence, ki stanujejo v sanmartinskem okolišu, pa niso še člani, da to postanejo. Premožnejše in prijatelje naproša tudi še za brezobrestna posojila. Končno se je zahvalil tistim, ki so pri gradnji posebej sodelovali: ing. Eckerju ter Lobniku za načrte, g. Leskovarju ter Lobniku, Uršiču, Teliču, Remiču, Severju in Koširju, ki so prevzeli razna dela ter jih bodo tudi dovršili.

G. Gregor Mali, slov. dušni pastir v San Martinu, je v svoji pozdravni besedi navajal, da so bili že doma vsega usmiljenja vredni tisti, ki niso imeli pravega doma, še bolj pa tisti, ki niso imeli prave družbe. Slovenski dom v San Martinu je nastal, da bi naši izseljenčci iz tega okraja dobili v njem skupni dom in slovensko družbo. Veliko nalogo je ta dom vršil v času obstoja tudi z izobraževanjem mladine in odraslih, največje in najvažnejše delo pa s tem, da je sprejel pod svojo streho najdražje, kar premore: slovensko mladino. Poudarjal je, da je v San Martinu najštevilnejši slovenski šolski tečaj, saj ga obiskuje 120 slovenskih otrok. Vse je naprosal naj gmotno podpro dograditev doma, zlasti tisti, katerim je Bog naklonil več materialnih dobrin, kakor jih potrebujejo, naj domu izdatno prisostijo na pomoč.

Zborno deklamacijo, posvečeno Slov. domu v San Martinu, ki je bila naslednja točka, je napisal g. Gregor Mali. Lepo so jo podale mladenke SDO iz San Martina.

„Glej, mucka še ne spi“, je bil prizorček, ki so ga z vso ljubkostjo podali najmanjši obiskovalci Slov. šolskega tečaja v San Martinu pod vodstvom gđc. Katicke Kovačeve v pesmi in besedi. Mladinski orkester, na katerega so Slovenci v San Martinu, kakor smo čuli od napovedovalca, nad vse ponosni, je pod vodstvom g. Borisa Pavšerja izvajal več slovenskih narodnih, nato pa odlomek iz Vodopivčevega Kovačevega študenta. Za svoje izvajanje je žel splošno odobravanje. Za njim se je odlično predstavil oktet mladenk SDO s pesmimi: narodno „Ko ptičica sem pevala“, Ipavčevo „Na savskem bregu“ ter „Slovenka sem“. Za mladenkami so prišli na oder učenci ter učenke Harmonikarske šole ter so pod vodstvom g. Viktorja Jenka zaigrali več narodnih, da jih je bilo veselje poslušati.

Akademijo je učinkovito zaključil mešani pevski zbor iz San Martina ter je lepo in občuteno zapel pesmi: Adamičevo „V snegu“, Hubadovega „Škrjančeka“ ter Sattnerjevo „Poizmi iz šole“, za zaključek je pa po dvorani močno odmeval Flajšmanov Triglav. Zbor je nastopil pod vodstvom svojega pevovodje g. Vinka Klemenčiča.

Vse točke nastopajočih, ki jih je napovedoval in povezoval v zaokroženo celoto g. Rudolf Smersu, so rojaki spremljali z navdušenim odobravanjem in plaskanjem ter iskreno zahvalo vsem, ki so učence ter učenke in slovenske mladenke s tolikšno požrtvovalnostjo pripravili, da so na akademiji bodisi s pevskimi in deklamacijskimi točkami ali s sodelovanjem pri mladinskem orkestru ali v zboru harmonikarjev tako močno potrdili voljo vseh, da naj slovenska misel in slovenski duh ostaneta vedno živa v tem domu.

Po akademiji je bila družabna prireditve, pri kateri je igral orkester Sturm.



## SLOVENCI PO SVETU

## AVSTRALJA

Za Sydneyem, kjer g. p. Bernard Ambrožič OFM urejuje in izdaja avstralske Misli ter poleg njega v dušnem pastirstvu delujeta v tem mestu ter po drugih avstralskih predelih še g. p. Valentin Jenko in dr. Mikula, postaja pomembna slovenska postojanka v Avstraliji Melbourne. Tu razvija svojo delavnost g. p. Bazil. Tamošnji slovenski narodni družini gradi poleg skupnega slovenskega doma tudi cerkvice. V neposredni bližini Baragovega doma — tako se imenuje slovensko središče v Melbourne — je pa g. p. Bazil sedaj pripravil tudi dom peterim slovenskim šolskim sestram, ki so po privolitvi cerkvenih oblasti ustvarile prvo slovensko redovno sestrsko družino v Avstraliji. Njihov dom v Melbourne se imenuje Slomškov dom in imata tako obe slovenski ustanovi v Melbourne imena po dveh velikih slovenskih škofih.

Slovenske šolske sestre — francišanske sestre Brezmadežne, ki so jih pred vojno doma imenovali „bistriške šolske sestre“ — so prišle v Melbourne na cvetno nedeljo, 3. aprila. Po sprejemu v pristanišču so jih Slovenci pripeljali v Baragov dom, kjer je bila na „avstralskih Brezjah“ ob enajstih maša s obredom blagoslovitve oljčnih vejic in zelenja. Po cerkvenem opravilu so Slovenci spremlili sestre v Slomškov dom. Tu so jim otroci Slomškove šole izročili ključče njihovega doma ter po starem slovenskem običaju ponudili tudi kruh in sol. V pozdrav sestram so bile še deklamacije in petje, nárkar je g. p. Bazil blagoslovil Slomškov dom.

Sestrsko redovno družino v Slomškovev domu v Melbourne sestavljajo naslednje sestre: Romana Toplak, dolgoletna provincialka, rojena v Brengovi, s. Silvestra Ifko, predstojnica melbournske družine, rojena v Srednji Bistrici, Ema Pivk, rojena v Gorici, Hilarija Šanc rojena v Padežu in Pavla Kavčič rojena v Sovjaku pri Sv. Juriju ob Ščavnici, t. j. v fari dr. Antona Koršca.

Sestre bodo v Melbourne oskrbovale otroški vrtec, vodje Slomškove šole, obiskovale bolnike po domovih in bolnišnicah, skrbele za otroke v slučaju bolezni matere ali smrti v družini.

Na tistem delu keilorškega pokopališča v Melbourne, kjer so slovenski grobovi, je stal tudi lep bronasti kip Slovenke. V noči dne 6. februarja so ga pokvarjenci ukradli. Policija je glavnega storilca nekega Ceilončana že po nekaj dneh prišla. Razbite kose bronu so dobili pri nekem trgovcu s starim železom. Kip je izdelal kipar V. Dorič. Ker imajo še ohranjen mavčev kip, ki je služil livarni za vlitje bronaste, bodo Slovenci razbiti kip Slovenke nadomestili z novim ter ga postavili na isto mesto med slovenske grobove na keilorškem pokopališču.

## ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

V clevelandski škofiji je stopil v veljavno odlok zadnjega vatikanskega cerkvenega zbora o uporabljanju narodnih ali maternih jezikov pri službi božji na prvo adventno nedeljo, dne 29. novem-

bra 1965. Od te nedelje so imeli Slovenci v cerkvi Sv. Vida v Clevelandu tri slovenske maše in sicer do 27. marca, ko je stopila v veljavo odredba o močno razširjeni uporabi materinskih jezikov pri bogoslužju. Od tega dne so pa slovenski verniki v clevelandski škofiji glede uporabe slovenščine pri maši popolnoma izenačeni z verniki slovenskih škofij v domovini. V ta namen je škofivski župnik g. msgr. Alojzij Baznik dal natisniti na poseben list slovenske mašne molitve.

## FRANCIJA

V Bruay-en-Artois je 24. januarja umrl požitvalni organist Jože Potisk. Zelo je ljubil slovensko pesem ter storil vse za njeno razširitev. Aktivno je sodeloval tudi pri poljskih skvatin in vodil njihov orkester Iskra, pri katerem so izdali okoli 12 plošč poljskih in slovenskih melodij. Pri rudniku je bil nastavljen kot učitelj mladih rudarskih kadrov.

Slovenci s področja Merlebacha v Franciji bodo v avgustu imeli šestdnevno romanje v Lurd z romarskim vlakom škofije Metz. Še pred tem, t. j. 30. maja, bodo pa poromali k Mariji z Brezij v Habsterdieck.

## Vestnik SFZ

## O ŠPORTU

V „Bomboneri“, kot že mnogokrat, igrata River in Boca.

Tam na sredi štirioglatega igrišča napada Rojas. Nasproti prihiti Guzman; že je brenil. Zoga obstoji na mestu, Rojas pa obleži na mestu.

Ravnokar je Mas, že čisto blizu gola, odletel tri metre. Siomeone nedolžno gleda. Ko se sodnik nameeni proti голу in prične šteti korake, se dvigne hrup med pristaši domačega moštva. Nekaj se je zasvetilo v zraku. Steklenica pade komaj nekaj centimetrov od sodnika. In zanjo še druge.

Igre je konec. Pristaši zmagovalcev so pobesneli. Zanje se je v tem trenutku svet zožil na enajst igralcev. Enajst malikov. Nasproti tabor pa bo seveda za „maševanje“ razbijal izložbe.

Radioreporter se približa nemu izmed igralcev. Takoj po pozdravu se že govori o denarju — da mu klub ponuja samo toliko in toliko za njegovo „delo“!

Zdi se nam razumljivo. Saj „delodajalec“ celo zahteva od njega naj ob pričetku igre onespobiti tega igralca. Da naj ozmerja in napada onega. Nerazumljivo na je, da bi to še smatrali kot šPORT, ko je pa dejansko, v najboljšem primeru, več ali manj dobro pripravljena predstava, ki zabava množico.

Mladinski športni dnevi imajo resnično možnost postati prava manifestacija športa. Prevečkrat so slabo pripravljene, je pa dolžnost vseh članov mladinskih organizacij doseči, da bo njih uspeh čim večji. Da bodo res praznik pravega športa. Predvsem z disciplino.

## PO ŠPORTNEM SVETU

Izredno svetovno prvenstvo v kosarkarju. V treh člinskih mestih se je 16. aprila začelo izredno svetovno kosarkarsko prvenstvo. V Antofagasti so tekmovali Jugoslavija, Brazil, Panama in Paraguay, v Curioo Sovjetska zveza, Španija, Argentina in Puerto Rico, v Valdiviji pa ZDA, Bolgarija, Mehiko in Peru. Finalno tekmovanje med prvimi dvema vsake skupine in Čilom kot pri-

rediteljem pa je v Santiago de Chile in v Valparaiso. Argentina ni dosegla v kvalifikacijah uspehov in mora igrati v tolažilnem tekmovanju v Punta Arenas na skrajnem jugu Čila.

Finalno tekmovanje poteka v glavnem brez posebnih presenečenj, če izvzamemo poraz svetovnega prvaka Brazila po Bolgariji z 81:85. Brazil je v kvalifikacijskih tekmah premagala že Jugoslavija s 64:65. Sovjetska zveza je po mnenju kritikov odstranila nevarno oviro pri osvojitvi naslova, ko je v soboto premagala ekipo Jugoslavije s 53:49. Tekma je bila zelo ostra in borbeno; osebno kritje igralcev pa je seveda tudi vzrok za nizek rezultat. Spočetka je celo kazalo, da bo Jugoslavija pod vodstvom odličnega Daneua mogla premagati nasprotno ekipo, toda zaradi slabih metov se to ni zgodilo. Jugoslavija je nastopila v postavi: Korač, Daneu, Skansi, Bassin, Ražnjatović, Kovačić in Cvetković.

Argentinska reprezentanca za svetovno nogometno prvenstvo ima novega trenerja. Po odstopu Falduttija in Zubeldija je prevzel priprave trener Lorenzo. V tujih listih, posebno v Belgiji in Holandiji, kamor bi morala iti ekipa na tekme, so opisali spremembo pri vodstvu ekipe s približno takimi naslovi: Revolucija v Argentinski nogometni zvezi. Vodstvo Arg. nog. zveze je namreč menadoma črtalo iz priprav tekme reprezentance v Holandiji in Belgiji.

Poročali smo že, da je menda dobila ljubljanska Olimpija povabilo iz Buenos Airesa za tekme z argentinsko nogometno reprezentanco. To vest smo sedaj brali tudi v slovenskih listih. Olimpija bi dobila za tri nastope 9.000 dolarjev in plačane vse stroške prevoza in bivanja. Tekme bi bile ob koncu marca. Toda vodstvo kluba je moralo ponudbo zaradi tekem za jugoslovansko državo prvenstvo odkloniti.

Inter izločen. V povratni polfinalni tekmi je Internazionale iz Milana dosegel le neodločen rezultat 1:1 z Real Madridom. Ker je v Madridu zmagovalo domače vodstvo z 1:0, je bilo s tem končano dveletno kraljevanje Interja kot najboljšega evropskega in svetovnega nogometnega kluba. V drugi polfinalni tekmi pa je beograjski Partizan izločil klub porazu z 0:1 Manchester United. Ker je Partizan doma premagal Angleže z 2:0, se je zaradi količnika uvrstil v finale.

Partizanu seveda v tekmi z Realom ne dajejo latinski kritiki nobenega upanja. Tudi v Argentini se že splošno govori, da bo za naslov svetovnega prvaka borba med River Plate iz Buenos Airesa in Real Madridom. Sicer je v Ameriki znan le en finalist — Peñarol iz Montevidea — in za drugega se teoretično moreta uvrstiti poleg Riverja še lanski prvak Independiente ali pa lanski prvak Argentinske nogometne zveze Boca Juniors.

## OBVESTILA

V soboto, 30. aprila, bo kot navadno srednješkolski tečaj od 15.30 do 19.30. Za dijake in profesorje, ki bi se radi po tečaju udeležili igre Za narodov blagor, bo na razpolago večerja po zmerni ceni.

Skupni sestanek SDO-SFZ bo v nedeljo 1. maja v slov. hiši. Tema: Markizem — komunizem. Po predavanju debata. Vsa dekleta in fantje vabljeni.

Društvo Slovenska pristava v Castellarju bo imelo ustanovni občni zbor v nedeljo 1. maja t. l. ob 16 na Pristavi. K udeležbi vabimo vse rojake iz Castellarja, Morona in bližnjih krajev, pa tudi vse debičarje Pristave. Prip. odbor.

V nedeljo, 1. maja 1966. proslavlja društvo Slovenska vas OBLETNICO BLAGOSLOVITVE SVOJEGA DOMA. Ob 9.30 bo sv. maša za žive in rajne člane društva. Ob 15.30 bo na prejšnjem slovesnosti del programa z govorom, na-

stopom otrok in petjem, nato pa domača zabava z okusnim prizgrizkom, izvrstno kapljico in godbo za stare in mlade. Čisti dobiček je namenjen ureditvi društvenih naprav (okrepčevalnice, baletniške in kegljišča) na igrišču. Vljudno vabi odbor društva Slovenska vas.

Organizacijski tečaj SDO-SFZ bo v soboto, 30. aprila, ob 15.30 in v nedeljo 1. maja, ob 15. Kosilo bo pripravljeno v Slovenski hiši.

Občni zbor Družabne pravde bo — kakor vsako leto — v nedeljo, 1. maja na praznik sv. Jožefa Delavca ob 10 v Slovenski hiši. Ob pol 10 se bomo udeležili sv. maše v kapeli. Vabimo članstvo in prijatelje Družabne pravde.

Seja učiteljskega sveta mladinskega odseka Zedinjene Slovenije bo v ponedeljek 2. maja ob 19.30 v Slovenski hiši. Pred sejo ob 19 bo sv. maša za pok. go. Zofijo Pirc. Vse učne moči lepo vabljeni!

Posvet voditeljic in voditeljev naraščaja bo v torek, 3. maja, ob 19.30 v Slovenski hiši. Razgovor o „naraščajniškem priločniku“.

Slovensko kat. akademsko starešinstvo obvešča svoje člane, da bo imelo svoj prvi redni setanek v tem letu 6. maja ob 19.30 v Slovenski hiši. Člani toplo vabljeni. — Odbor.

Blagoslovitev in otvoritev novega poslopja Slomškovega doma je preložena na poznejši čas. V Slomškovem domu je ob sobotah zvečer, v nedeljo opoldne in zvečer na razpolago domača hrana. Prijave in informacije: 655-2866.

V nedeljo, 15. maja, se bo vršila v Slomškovev domu družabna prireditelj, na kateri bodo na razpolago izvrstne kolone. Dohodki prireditve so v pomoč gradnji novega doma. Vsi rojaki priložnostno vabljeni!

Slovenski dom v Carapachy bo obhajal 6. obletnico ustanovitve doma dne 22. maja s celodnevno prirediteljo.

Družabna pravda sporoča, da se je oglašil stavbeni podjetnik, ki išče zidarskega mojstra (oficial), zidarskega pomočnika (medio oficial) in delavca za vsa dela (peón). — Dalje sporoča Družabna pravda, da išče službo mlada, zavedna in sposobna slovenska uradnica z dovršeno trgovsko šolo (perita mercantil). Interesenti naj kličejo g. Šesta na telefon 21-3292.

G. Emil Cof je daroval \$ 500.— v Socialni sklad društva Zedinjena Slovenija, namesto svetja na grob pokojnemu Alojziju Rigler, ki je umrl v domovini.

## POIZVEDBA

Jože Kerševan, rojen l. 1907 v Gradšču pri Gorici, je prišel pred vojno v Argentino. Delal je kot mizar. Domači o njem že dolgo nimajo nobenih podatkov, za katere se sedaj zanima njegova sestra in nas prosi za objavo te poizvedbe. Kdor ima šake podatke o poizvedencu, kje stanuje in ali je še živ, naj jih sporoči na naslov Darko Sušteršič, Casa „Bled“, Diag. José L. Suárez 10, José L. Suárez FNGBM, prov. de Buenos Aires.

## SLOMŠKOV DOM

vabi vse rojake na

## DRUŽABNO PRIREDITEV

V NEDELJO, 15. MAJA

- šaljivi prizori
- bogat srečolov
- domače kolone

## ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare  
Redactor: José Kroselj  
Redacción y Administración:  
Ramón Falcón 4156, Buenos Aires  
T. E. 69-9508

CORREO ARGENTINO  
Central B  
FRANQUEO PAGADO  
Concesión N° 5775  
TARIFA REDUCIDA  
Concesión N° 3824  
Registro Nacional de la Propiedad  
Intelectual No. 817.086

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1966: za Argentino \$ 1.400.—. Pri pošiljanju po pošti doplačilo \$ 100.—. Za ZDA in Kanado: 12 dolarjev za pošiljanje s letalsko pošto, in 8 dolarjev za pošiljanje z navadno pošto.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 83-7213

## JAVNI NOTAR

## Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2

Cangallo 1642 Buenos Aires

T. E. 35-8827

## Dr. FRANC KNAVS

## ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital

T. E. 35-2271

Uradne ure 17—29

Na telefonu tudi dopoldne

## Gospodarski večer

Predava g. Pavel Fajdiga o evropskih gospodarskih skupnostih.

Vabljeni vsi prijatelji gospodarskega udejstvovanja.

30. APRILA OB 20h.

v prostorih Slovenske hranilnice

B. Mitre 97 — Ramos Mejía.

## IVAN CANKAR

## ZA NARODOV BLAGOR

Komedija v štirih dejanjih

## Ponovitvi

- sobota, 30. aprila, točno ob 20
- nedelja, 1. maja, točno ob 17

Dvorana Slovenske hiše

Ramón Falcón 4158

Slovensko društvo potrebuje

## zakonea

za oskrbo. Na razpolago stanovanje.

Zglasiti se T. E. 53-7443

Dr. Janez Kraljič

## Pred petindvajsetimi leti

## DRUGA VOJNA PO BALKANU

Slovenije je bilo konec. Raztrgane koščke so pograbilci Nemci. Italijani in Madžari. Naši bivši vojaki še niso bili doma. Kje so in ali se bodo sploh vrnili? Nobenih stikov nismo imeli, le upanje nas je hranilo. Začeli so prihajati. Hvala Bogu, živi. Navadno peš, bosni in lačni. V začetku so kapljali domov ponoči, ker jih je bilo sram. Potem pa v trumah kakor čreda. Vsi užaljeni in ponižani. V začetku so čakali v gozdovih in ponoči smuknili domov. Kasneje pri belem dnevu. Vsi ogorčeni in prepričani, da je nekdo vse izdal.

Nekaj ur po Veliki nedelji je prišel inž. Suhadolec iz Bežigrada. Nikogar ni pogledal in ne govoril in ne jedel. Pa se je le odčel od domačini. Ves čas, ko je trajala vojska, so bili v pripravljenosti. Iz kasarne se niso premaknili. Čakali so povelj. Kar naenkrat so se začeli prostori prazniti. Po ustnem telefon — iz ust do ust — so jim pravili: Vsak je na svojem! Hitite domov, če nočete, da vas Nemci ujamejo. Kdo je govoril ali je razglasilo bilo uradno, nihče ni hotel prevzeti odgovornosti. Vlaki niso vozili. Avtov sploh ni bilo.

V trojanskem klanecu so se čevlji strgali. Dobili je mehurje in krvave žulje.

G. Jaka Mavec je bil vojaški kaplan pri celjskem regimentu. Nekoč mu je poveljeval Mihajlovič, znani general iz druge vojne. Vojaki so odšli proti Radgoni, da bi se bili z Nemci. Marširali so proti severu, a so kmalu krenili proti hrvaški strani. Vsak večer so poveljnik in častnik prihajali k kaplanu, da bi odločili, kam bodo šli drugi dan. Vzrok je bil, da je kaplan edini imel vojaško mapo. Častniki jih niso dobili. Kaplan jih je kupil za svoje. Misli je, da ni ne vojske in ne strategije, če voditelj nimajo kart. Pri Kapeli so poslušali zagrebški radio. Poročal je, da bo Nezavisna Hrvatska razorožila vsakega, ki bo oboroženo stopil v osvobodeno hrvaško ozemlje. Hrvati so res streljali na uniformirane jugoslovanske vojake. Polkovnik je odredil, da se regiment razide, ker je hotel preprečiti bratomorno vojsko. Jaka jo je mahnil v Zagreb. Njegovi bivši sošolci na ljubljanski univerzi so ga v samostan. Objemali in poljubovali, da je hrvaško vprašanje rešeno: poglavnik dr. Pavelič se je vrnil in ravnokar slovesno otvoril hrvaški „raj na zemlji“. Jaka ni prenesel take potrež-

be in se je sredi noči začel vračati v Ljubljano.

Vojaki so prihajali tudi iz Banata in Vojvodine. Hudo se je godilo Srbom. Ogrji so se šli vojake kot cigani in Mongoli. Mučili so ujetnike in pobijali. Samo v Novem Sadu so pobili 13.000 Srbov na en dan. Takoj smo razumeli, ko smo slišali, da je Ogrje vodil general Ratz. Ratz je bil nekoč avstrijski častnik pri sedemnajstem polku. Po obnašanju je bil divjak. A slovenski Janezi so mu priznali, da je bil drzen vojak. Sam se je hvalil, da je ogrskega ciganskega pokolenja. Proti koncu vojske je bil najvišji poveljnik ogrskih armadnih zborov v Rusiji.

Peš se je vrnil domov v St. Vid nad Ljubljano voditelj meščanske šole — Janko Rožman. Bil je stara sablja. Bila sva sošolca na Ledini v Ljubljani in skupaj sva sedela v oficirski šoli v Slovenski Bistrici. V jugoslovanski armadi je menda prišel do majorja v motorizirani formaciji. „Veš, prva vojska je bila zares, druga pa je bila vojaška burka. Naš regiment je „prodiral“ v Bosno, da bi dosegli Sarajevo. Pritiskali smo na pedale in motorji so drveli kot nori. Kmalu za Jajcem so nas prehiteli Nemci. Niso streljali in tudi nas niso ustavili. Iz svojih vozil so nam vpili: napred, napred! V prihodnjem mestu se ustavite, da vas razorožimo. Norčavo so pravili, da niso pričakovali toliko

ujetnikov. Nijajo železniških vozov, da bi nam pomagali domov. Torej čakajte ali pešajte!

Ljubljanski črkostavec je bil postrežnik divizijskemu generalu v Kumanovem. Tudi na Kosovsko polje je zašla novica: švaba puca (Nemci streljajo). Komandir je mislil, da ne gre v Bosno. Ukazal je marš v albanske gore. Tja v Bitolj in Ohrid, kjer se je vojskovač kraljevič Marko, kjer je nekoč bila Skenderbegova trdnjava. V Bitolju se je znašlo šest drugih divizionarjev. Vsi so mislili, da bo Grčija še najboljša varna. Grki so se namreč uspešno ustavljali Italijanom krog Janine. Glejga zlomka! Ljubljanski črkostavec se je pripravil na dalekovidno strategijo. Že v Ljubljani si je omislil priročen grški slovar in ga pridno rabil zase in generale po Grčiji in Peloponezu...

Ko so se Grki borili proti Nemcem in Italijanom, so jugoslovanski vojaki hodili skozi Atene in Korint na Peloponez. V Trinopolisu so čakali, da jih bodo Angleži rešili v Egipt. Tako so poplivali, da so jih Grki stlačili v taborišče. Tudi v Egiptu so sedli „jest in pit in vstali igrat“, kakor nam je v Kaliforniji pravil ubogi g. Luskar. Doma smo mislili, da se bodo ostanki jugoslovanske vojske zbrali v tujini, da bi imeli vsaj neko „simbolično“ armado. Poljaki so imeli resnično armado (Sikorski) in Norvežani resnično mornarico. Jugoslo-

vanska armada je brezpogojno kapitulirala. General Mihajlovič se je uprl in izklical gverilsko vojsko. Zavezniki so ga podpirali samo nekaj časa, nato pa raje Tita.

Nekaj osladnega škodoželja smo vendar doživeli. Radio-postaje so začele poročati, da se je angleška divizija izkrcala v Solunu. Angleži so prišli, da bi nam pomagali. Angleški denar in angleška zakulsna agitacija za nas spravila v nepripravljeno borbo. Ena divizija proti tolikim nemškimi, italijanskim in bolgarskim armadam. Kakšna ironija? Angleži so jo mahnil v vardarsko dolino. Nemci so bili zelo veseli. Sklenili so, da bodo celo divizijo zajeli in jo poslali Hitlerju kot balkanski šopek. Angleži so se obrnili in tako hitro vozili, da jih nemški „Blitzkrieg“ ni došel. Prišli so še o pravem času, da so se vkrcali na ladje. Samo en teden je bil dovolj, da so Nemci in Italijani zasedli vso Grčijo. Bolgari so se vsedli v Macedonijo.

Doma se nismo dobro počutili. Nemci in Italijani so nas radi dražili z našo vojsko. Nezavisni Hrvati so nam strgali koren. Sami so rešili „hrvaško pitanje“. Imeli so Poglavnika, državo in armado. Svoje izdajstvo so opravičevali, da so kralj, armada in vlada bili sami korupcionisti. Psihološko je vse koristilo komunizmu. (Bo že)